

Παίζουμε, παίζουμε και ξαναπαίζουμε με την παράσταση....

Αγαπητοί μου δάσκαλοι,(ας με συγχωρήσουν οι συνάδελφοι μου νηπιαγωγοί, βρίσκω πιο δόκιμο τον όρο «δάσκαλος» για όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης!!)

Είμαι σίγουρη ότι γνωρίζετε ότι μια θεατρική παράσταση δεν είναι απλά ένα θέαμα, ένας τρόπος διασκέδασης για τα παιδιά (που είναι σαφέστατα και αυτά!!) αλλά και μια πολύ καλή ευκαιρία να μιλήσουμε, να παίζουμε, να γοητευτούμε με όλα εκείνα τα σπουδαία πράγματα που απλόχερα προσφέρει το θέατρο στους μαθητές μας.

 Ο Τρομερός Εχθρός κι ο Αλυσοδεμένος Ελέφαντας είναι δυο παραστάσεις σε μία που «κρύβουν» μέσα τους πλούσιο «υλικό» για να μας βοηθήσουν να μεταμορφώσουμε την τάξη μας σε ένα ζωντανό εργαστήριο δημιουργίας που αξίζει τον κόπο να δοκιμάσουμε!

Αρχικά, εάν θέλουμε μπορούμε πριν την παράσταση να διαβάσουμε τις ιστορίες στα παιδιά. Αν ρωτάγατε τη γνώμη μου, εμένα μου αρέσουν οι εκπλήξεις οπότε την κάθε ιστορία θα τη διάβαζα στο τέλος, τέλος, τέλος, μετά την παράσταση, μετά τα παιχνίδια, μετά τους αυτοσχεδιασμούς, μετά από όλες τις δράσεις μας, πολύ, πολύ αργότερα.

Έχουμε όμως, τη δυνατότητα από την αρχή να τους πούμε τους τίτλους και να αφήσουμε την φαντασία μας να πλάσει μια ιστορία που θα την φτιάξουμε όλοι μαζί ή ο καθένας ξεχωριστά: τι να είναι άραγε αυτή η ιστορία μ' έναν αλυσοδεμένο ελέφαντα;

Τι να είναι ένας τρομερός εχθρός; Ας δημιουργήσουμε μια λίστα:

Ο Τρομερός Εχθρός μου είναι.....

Ο Τρομερός Εχθρός μου είναι.....

Ο Τρομερός Εχθρός μου είναι.....

(ζητείστε να σας πουν τα πιο απίθανα πράγματα όπως για παράδειγμα «ο Τρομερός Εχθρός μου είναι το βούρτσισμα των δοντιών μου»....)

Το έργο έχει απίστευτο γέλιο και αλήθεια περνάς όμορφα για το λόγο αυτό ας πιούμε τον καφέ μας αργότερα κι ας μη μείνουμε στο φουαγιέ του θεάτρου ή στο γραφείο μας (όση γραφειοκρατική δουλειά κι αν έχουμε!) αν η παράσταση έρθει στο σχολείο μας. Απλά ας απολαύσουμε το έργο!

Με την επιστροφή μας στην τάξη η απόλαυση μεταπλάθεται. Ιδέες ξεπροβάλλουν και θέλουν να μπου σε πράξη.

- Ας ζητήσουμε λοιπόν από τους μαθητές μας να δημιουργήσουν μια ομαδική ζωγραφιά ενός τσίρκου, βάζοντας ο καθένας το κομμάτι του.
- Ας παίξουμε όλα εκείνα τα ωραία θεατρικά παιχνίδια που μας μεταμορφώνουν σε κλόουν που χάνει το καπέλο του, σε ζογκλέρ, ακροβάτες, τίγρεις, κτλ.
- Σα δάσκαλος σε ρόλο ας μη φοβηθούμε να γίνουμε ο ελέφαντας και να μας ανακρίνουν τα παιδιά για τη ζωή μας στο τσίρκο. Φυσικά δίνουμε ανοιχτές απαντήσεις και απαντάμε με ερωτήσεις.
- Παραμένοντας στο ρόλο του ελέφαντα ας προτρέψουμε τα παιδιά (από πριν) να πείσουν τον ελέφαντα να λυθεί με κάθε μέσο, παίζοντας για παράδειγμα με τις αντιθέσεις... μικρός ή μεγάλος, ψέμα ή αλήθεια... με τον όγκο κτλ. Είναι η ευκαιρία μας να κάνουμε μαθηματικά!
- Ας γράψουμε όλοι μαζί το ημερολόγιο του ελέφαντα με τις σκέψεις και τους προβληματισμούς του. Είναι αλήθεια ότι μπορεί να λευτερωθεί; Ποιες θα είναι οι συνέπειες;
- Ας πούμε στα παιδιά ότι ο ελέφαντας είναι ελεύθερος. Μπορούμε να «βασανίσουμε» τα μυαλουδάκια τους με τη λέξη «ελευθερία» (Τον καλύτερο ορισμό για τη λέξη ελευθερία μου την έδωσε πριν χρόνια ένας πεντάχρονος μαθητής μου: «Ελευθερία είναι όπως το διάλειμμα»!)
- Ας μην αφήσουμε τον ελέφαντα απλά ελεύθερο. Ας αυτοσχεδιάσουμε την πρώτη του μέρα στη ζούγκλα με τ' άλλα ζώα. Σε αυτό το σημείο θα ξεκινήσουμε τη δημιουργία ενός ολόκληρου νέου κόσμου για τον φίλο μας: «Από τις αλυσίδες στην ελευθερία».

Ο Τρομερός Εχθρός, πάλι ,μας δίνει την ευκαιρία:

- Ως δάσκαλος σε ρόλο να μεταμορφωθούμε σε έναν άδικο βασιλιά που δίνει άδικες εντολές και ψηφίζει άδικους νόμους. Ο «βασιλιάς» προστάζει και τα παιδιά υπακούν πιστά.
- Από την άλλη ας δείξουμε την πραότητα και ηρεμία του μάγου. Ας γίνουμε όλοι μάγοι τόσο όσο ο βασιλιάς να χάσει τον ύπνο του από τη ζήλεια.
- Ως μάγοι ας μεταπείσουμε το βασιλιά(δάσκαλος σε ρόλο) με κάθε τρόπο να γίνει καλός και δίκαιος. Μπορεί να γίνει καλός αλλά δεν το ξέρει. Ας του γράψουμε γράμματα περιγράφοντας τα όμορφα της ζωής, ας του τραγουδήσουμε, ας χορέψουμε μπροστά του, ας του παίξουμε θέατρο. Είναι η ευκαιρία μας να διδάξουμε ότι γνωστικό αντικείμενο θέλουμε από το αναλυτικό μας πρόγραμμα!
- Είναι η ώρα να μιλήσουμε για τη δύναμη της φιλίας αφού ο βασιλιάς θα πεισθεί (δε θα του δώσουμε το περιθώριο να μη γίνει φίλος με το μάγο). Έτσι ας δημιουργήσουμε παγωμένες εικόνες που δείχνουν αυτή την νέα σχέση.
- Μαζί βασιλιάς και μάγος ας γράψουν το «μανιφέστο» της δικαιοσύνης αντιπαραβάλλοντας τι είναι δίκαιο και τι είναι άδικο:

Σε δυο μεγάλα χαρτόνια γράφουμε:

ΔΙΚΙΟ ΕΙΝΑΙ...
ΔΙΚΙΟ ΕΙΝΑΙ...
ΔΙΚΙΟ ΕΙΝΑΙ.....

ΑΔΙΚΟ ΕΙΝΑΙ.....
ΑΔΙΚΟ ΕΙΝΑΙ.....
ΑΔΙΚΟ ΕΙΝΑΙ.....

Τα παιδιά συμπληρώνουν τις προτάσεις κι όταν το ολοκληρώσουμε αναρτούμε το «μανιφέστο» μας σε έναν τοίχο της τάξης μας.

- 🎨 Τέλος, ας ζωγραφίσει ο καθένας το δικό του πίνακα ζωγραφικής με θέμα: «Η φιλία φέρνει τη δικαιοσύνη στον κόσμο». Αυτό μπορεί να γίνει αφορμή για τη διοργάνωση μιας έκθεσης ζωγραφικής (με το ίδιο θέμα) που θα την επισκεφτούν οι γονείς για να καμαρώσουν τα έργα των παιδιών τους.

Αυτά είναι λίγα, ένα μέρος μικρό, όλων όσων μπορούν να λάβουν χώρα στην τάξη μας με αφορμή την παράσταση... είμαι βέβαιη ότι η δική σας φαντασία δουλεύει πολύ καλύτερα από τη δική μου....

Βουβούση Μαρία MA of Arts in Education, Δασκάλα δράματος, Νηπιαγωγός

Ας ξεκινήσουμε το ταξίδι μας και ας δούμε τι θα έχουμε μαζί μας πηγαίνοντας στο «τσίρκο Μαυρομιχάλη» και τι θα πάρουμε φεύγοντας από εκεί.

Στο πρώτο μισό της παράστασης καλείσαι να πιστέψεις στον εαυτό σου, να τον γνωρίσεις και να τον εμπιστευτείς, ενώ στο δεύτερο μισό να πιστέψεις στον άλλον, να τον γνωρίσεις και να τον εμπιστευτείς. Δώσε χρόνο στον εαυτό σου και μην τα παρατάς, δώσε χρόνο στους άλλους και μην τους κρίνεις πριν τους γνωρίσεις.

ΠΡΙΝ...

- **Αφήγηση:** Η συγκεκριμένη ιστορία του Χόρχε Μπουκάι περιλαμβάνεται στο βιβλίο του «Να σου πω μια ιστορία», όμως κυκλοφορεί και αυτόνομα από τις εκδόσεις Orega σε εκπληκτική εικονογράφηση του Γκούστι. Είτε διαβάσουμε την ιστορία είτε την αφηγηθούμε, είναι σίγουρο ότι τα παιδιά θα την καταλάβουν. Τα παραμύθια έχουν μια μαγική δύναμη, μπορούν να αγγίξουν τις καρδιές μικρών και μεγάλων. Γι' αυτό άλλωστε οι γονείς χαίρονται τόσο να τα λένε στα παιδιά τους!
- **Μια ιστορία ακόμα...** Η ιστορία διαδραματίζεται σε ένα τσίρκο και πολλά παιδιά ίσως ρωτήσουν τι είναι το τσίρκο. Να μια καλή ευκαιρία να τους μιλήσουμε για τα δικαιώματα των ζώων. «Τα ζώα είναι χαρούμενα στο τσίρκο; Μήπως θα ήθελαν να ζουν κάπου αλλού; Αν βρίσκονταν στη ζούγκλα, θα περνούσαν τη μέρα τους κάνοντας τα ακροβατικά που κάνουν στη σκηνή;» Εξηγούμε στα παιδιά τις διαφορές ενός οικόσιτου και ενός άγριου ζώου. Μέσα από το βιβλίο «Οι ουρές δεν είναι για να τις τραβάμε» της Ελίζαμπεθ Βέρντικ (εκδόσεις Μεταίχμιο) θα γνωρίσουν τα βασικά για τα δικαιώματα των ζώων.
- **Ζωγραφική:** Μπορούμε να ζωγραφίσουμε την αλυσίδα που κρατά δεμένο τον ελέφαντα. Στο παραμύθι γίνεται σαφές ότι τον ελέφαντα δεν τον κρατά δεμένο η αλυσίδα, αλλά οι φόβοι του. Ώρα λοιπόν για εκμυστηρεύσεις. Τι φοβάσαι; Τι σε κρατά «δεμένο»; Σπάσε την αλυσίδα του φόβου με τα κατάλληλα «κλειδιά». Αν φοβάσαι τους κεραυνούς, ίσως το «κλειδί» για να ξεπεράσεις το φόβο σου είναι να τον τρομάξεις πρώτος χτυπώντας δυνατά παλαμάκια! Αν φοβάσαι τους κακούς, κλείδωσε την πόρτα. Φοβάσαι μήπως μείνεις μόνος στο διάλειμμα; Τι θα κάνεις; Βρίσκεις τα κλειδιά στις αλυσίδες που σε κρατούν δεμένο και συνειδητοποιείς, όπως λέει και ο σοφός στο κοριτσάκι της ιστορίας, ότι «αρκεί να θες και θα τα καταφέρεις».

ΜΕΤΑ...

- 🎯 **Ρόλος στον τοίχο:** Μεγαλύτερες ομάδες-Εκπαιδευτικοί: Ζωγραφίζουμε το περίγραμμα ενός ελέφαντα και συζητάμε με τα παιδιά τι σκέφτεται ο ελέφαντας της ιστορίας. Μέσα στον ελέφαντα βάζουμε όσα πιστεύει ο ίδιος έπειτα από τις αποτυχημένες του προσπάθειες να αποδράσει. Έξω από τον ελέφαντα όσα πιστεύουν τα παιδιά γι' αυτόν. Τι θα του έλεγαν αν είχαν τη δυνατότητα να του μιλήσουν; Είναι σημαντικό στη συνέχεια ένα παιδί ή ο εκπαιδευτικός να πάρει το ρόλο του ελέφαντα και να πει τι προτίθεται να κάνει. Αυτή η εξέλιξη είναι απαραίτητη καθώς τελικά εμείς, οι «ελέφαντες», είμαστε εκείνοι που πρέπει να πιστέψουν στον εαυτό τους. Οι άλλοι, γονείς ή φίλοι, θα μας υποστηρίξουν και θα μας εμπιστευτούν, όμως, αν δεν πιστέψουμε οι ίδιοι στον εαυτό μας, τίποτα δεν μπορεί να γίνει.
- 🎯 **Κατασκευή:** «Ο ελέφαντας φοβάται ότι δεν θα τα καταφέρει, γι' αυτό δεν φεύγει». Αυτό απαντά ο σοφός στο μικρό κορίτσι που απορεί πώς ένα πασσαλάκι κρατά φυλακισμένο ένα τόσο δυνατό ζώο. «Ο ελέφαντας έχει παραιτηθεί, δεν πιστεύει ότι μπορεί και η θέλησή του κοιμάται». Φράσεις που έχουν κάτι να πουν στα παιδιά. Μη νομίζετε πως η ζωή των παιδιών είναι εύκολη. Είναι γεμάτη απογοητεύσεις και ματαιώσεις. Αγώνες που δεν κατάφεραν να κερδίσουν, σβησμένες σελίδες τετραδίων γιατί τα γράμματά τους δεν ήταν αρκετά καλά, πτώσεις με το ποδήλατο, κι άλλα, κι άλλα... Όμως για κάθε αποτυχία, για κάθε απογοήτευση, υπάρχει και ένα επίτευγμα που θα έπρεπε να τα κάνει υπερήφανα. Απλώς ίσως να μην το θυμούνται ή να μην του είχαν δώσει σημασία. Γι' αυτό υπάρχουν οι γονείς, για να τονώνουν την αυτοπεποίθησή τους και να τα βοηθούν να συνεχίζουν και να μην τα παρατάνε. Φτιάξτε ένα πινακάκι με τις χρονιές και τα ορόσημά τους και, γιατί όχι, βάλτε και τις αντίστοιχες φωτογραφίες δίπλα. Να είστε σίγουροι ότι θα διασκεδάσετε ανατρέχοντας στα παλιά ψηφιακά ή αναλογικά άλμπουμ. «Πρώτη φορά κουτάλι και όλα είναι χάλια, όμως λίγο μετά τρως μόνος σου! Οι πρώτες προσπάθειες να περπατήσεις και η μεγάλη μέρα! Πρώτη μέρα που δεν φοράς πάνα! Πρώτες ζωγραφιές και απόπειρες να γράψεις και για δεξ τώρα τι εκπληκτικά γράμματα κολλάς στο ψυγείο! Και να που από τα “αγκού” που ηχογραφήσαμε περήφανοι εγώ και ο μπαμπάς τώρα μιλάμε για τόσο σπουδαία θέματα!» Κάποια από αυτά τα επιτεύγματα απαιτήσαν μεγαλύτερη προσπάθεια, κάποιοι άνθρωποι προσπαθούν ακόμα για όσα σε εμάς φαίνονται αυτονόητα. Αρκεί να σκεφτούμε τις προσπάθειες που καταβάλλουν οι αθλητές των παραολυμπιακών αγώνων. Τότε θα συνειδητοποιήσουμε πόσο σημαντικό είναι να πιστέψουμε στον εαυτό μας!

Όλοι κάποτε νιώσαμε τη ματαιώση. Προσπαθήσαμε και κοπιάσαμε, αλλά αποτύχαμε. Έτσι παραιτηθήκαμε... Ο «Αλυσοδεμένος ελέφαντας» έχει να διδάξει πολλά σε όλους μας. Γιατί τα παραμύθια δεν έχουν ηλικία. Άλλα «λένε» στους ενήλικες, άλλα «εκμυστηρεύονται» στα παιδιά. Ας μην ξεχνάμε άλλωστε ότι πολλά χρόνια πριν, μια φορά κι έναν καιρό, τότε που δεν υπήρχαν τηλεοράσεις και υπολογιστές, τα παραμύθια ήταν για τους μεγάλους. Πολύ αργότερα έγιναν παιδικά αναγνώσματα, όμως υπάρχει πάντοτε η αρχέγονη ανάγκη να τα ακούμε και εμείς οι μεγάλοι.

Μπιρπίλη Σπυριδούλα, Θεατρολόγος, Εκπαιδευτικός